

RULING MOGHTI MILL-ISPEAKER ANĠLU FARRUGIA FIS-SEDUTA NRU. 101 tal-10 ta' Diċembru 2013

Fil-5 ta' Diċembru 2013 l-Onor Jason Azzopardi kiteb lis-Sedja biex jitlob ruling in konnessjoni max-xhud George Mario Farrugia li kellu jidher quddiem il-Kumitat dwar il-Kontijiet Pubbliċi u dan fir-rigward tal-maħfra Presidenzjali tal-10 ta' Frar 2013.

It-test tal-ittra tal-Onor Azzopardi jgħid hekk:

“Neħtieg ruling mingħandek dwar jekk u safejn il-proklama mogħtija lilu tkoprih jew le għat-testimonjanza quddiem il-PAC, biex nilqa' għal kull punt legali li jista' jkun sollevat”.

L-Onor Jason Azzopardi kien qiegħed jagħmel din it-talba fil-kapaċità tiegħu bħala Chairperson tal-Kumitat dwar il-Kontijiet Pubbliċi wara li huwa gie maħtur imexxi dan il-kumitat meta fuq l-aġenda jkollu r-Rapport tal-Awditur Ġenerali: *An Analysis of the Effectiveness of the Enemalta Corporation's Fuel*.

Irid jingħad mill-ewwel li f'Ottubru tal-2011 kienu ħarġu linji gwida għax-xhieda li jidhru quddiem il-Kumitat dwar il-Kontijiet Pubbliċi. Id-dokument huwa intitolat *a “Guide for Witnesses appearing before the Public Accounts Committee of the House of Representatives – Parliament of Malta”* – fejn gie sottolineat illi:

“the underlying principle must be that all protection afforded to witnesses under the Criminal Code Cap 9, the Code of Organisation and Civil Procedure Cap 12 and the Civil Code Cap 16, including protection from incrimination, shall be applicable to witnesses appearing before the Public Accounts Committee.”

Dawn il-linji gwida jgħidu li f'każ ta' diffikultà, meta jkun hemm xhud li, jew hu stess jew permezz tal-konsulent legali tiegħu, joġġezzjona għal xi domanda li tkun saret minn xi Membru tal-Kumitat, huwa jkun obligat jirrispondi sakemm ma jkunx hemm xi Membru tal-kumitat li jitlob li l-kwestjoni tal-ammissibilità

tad-domanda tiġi riferuta lill-I-speaker biex jagħti deċiżjoni li mbagħad tkun torbot lill-kumitat. Nikkwota mill-artikolu 16 ta' dawn il-linji gwida:

“16. Subject to guideline 19 below, if a witness, personally, or through his/her legal counsel, objects to a question asked by an individual committee member, he/she is obliged to reply unless any one member requests that the issue of admissibility be referred to the Speaker for his/her decision which decision shall bind the committee.

A witness who, subject to guideline 19 below, refuses to answer questions may be reported to the House.”

L-artikolu 19 tal-linji gwida - liema artikolu jaqa' taħt it-taqsimha li titkellem fuq parliamentary privilege - jgħid hekk:

“19. No witness is to be compelled to answer a question which might incriminate him/her.”

Dan ifisser li xhud huwa mistenni li jixhed quddiem il-Kumitat dwar il-Kontijiet Pubbliċi.

Hawnhekk nixtieq nagħmel referenza għall-proċedura tal-House of Commons fuq dan il-punt u nikkwota mill-Erskine May Parliamentary Practice (24ed) paġna 823:

“A witness is bound to answer all questions which the committee sees fit to put to him, and cannot excuse himself, for example, on the ground that he may thereby subject himself to a civil action, or because he has taken an oath not to disclose the matter about which he is required to testify, or because the matter was a privileged communication to him, as where a solicitor is called upon to disclose the secrets of his client; or on the ground that he is advised by counsel that he cannot do so without incurring the risk of incriminating himself or exposing himself to a civil suit, or that it would prejudice him as defendant in litigation which is pending, some of which would be sufficient grounds of excuse in a

court of law. Nor can a witness refuse to produce documents in his possession on the ground that, though in his possession, they are under the control of a client who has given him instructions not to disclose them without his express authority.”

Il-proċedura tal-House of Commons hija daqsxejn differenti mil-linji gwida adottati mill-Parlament Malti f'Ottubru 2011 applikabbli għall-Kumitat dwar il-Kontijiet Pubbliċi fis-sens li filwaqt li s-sistema Maltija tagħti l-fakultà li xhud ma jweghibx jekk ikun se jinkrimina ruħu – għalkemm irid jingħad li dan tagħmlu b'ċerti kundizzjonijiet kif diġà msemmi – fis-sistema Ingliża x-xhud m'għandux din il-fakultà.

Issa hawnhekk għandna xhud li ġie mgħajjat biex jixhed quddiem il-Kumitat dwar il-Kontijiet Pubbliċi, li huwa s-Sur George Mario Farrugia, li ġie mogħti l-proklama ċitata aktar 'il fuq f'dan ir-Ruling, u li skont il-kundizzjoni numru (2) tal-istess proklama s-Sur Farrugia jrid jgħid:

“is-sewwa, is-sewwa kollu u xejn ħlief is-sewwa”

f'kull depożizzjoni li jagħti in konnessjoni mar-reati kif deskritti fil-proklama u li sakemm jgħid il-verità huwa qatt ma jista' jiġi inkriminat. Tant hu hekk li l-kundizzjoni numru (6) tal-istess proklama tagħmilha ċara u nikkwota:

“Illi din il-maħfra tapplika biss dwar reati u pieni ta' natura kriminali u għandha tkun irtirata u għandha titqies li qatt ma ngħatat fil-każ illi jirriżulta illi f'xi depożizzjoni jew stqarrija tiegħu George Mario Farrugia ma jkunx qal is-sewwa kollu u xejn ħlief is-sewwa jew ma jkunx ta kull informazzjoni li jaf dwar il-fatt tar-reati fuq imsemmija fil-paragrafu (1) jew ma jkunx osserva xi kundizzjoni ta' din il-maħfra.”

Is-Sedja hija tal-fehma li allura l-artikolu 19 tal-linji gwida li jgħid li:

“a witness is not to be compelled to answer a question which might incriminate him/her”

ma japplikax għax-xhud George Mario Farrugia. Anzi dan ix-xhud huwa marbut li jrid jgħid il-verità kollha u s-sewwa kollu kif indikat fl-istess proklama.

Dan qed jingħad minkejja li fil-kundizzjoni numru (2) tal-proklama li tispeċifika quddiem min hemm l-obbligu li trid tingħad il-verità, m'hemmx inkluz il-Kumitat Permanenti tal-Kamra tad-Deputati dwar il-Kontijiet Pubbliċi. Hawnhekk is-Sedja tiġbed l-attenzjoni li f'din l-istess kundizzjoni numru (2) jingħad li s-Sur Farrugia jrid jgħid is-sewwa, is-sewwa kollu u xejn inqas mis-sewwa:

“f’kull proċeduri quddiem kull Qorti kemm jekk ta’ ġurisdizzjoni Kriminali kif ukoll jekk ta’ ġurisdizzjoni Ċivili jew Kostituzzjonali”.

Is-Sedja hija tal-fehma li f’dan il-kuntest dak li japplika għal xhud li jidher quddiem qorti ta’ ġurisdizzjoni Kostituzzjonali għandu japplika wkoll għal xhud li jidher quddiem kumitat tal-ogħla Istituzzjoni Kostituzzjonali tal-pajjiż, jiġifieri l-Parlament ta’ Malta u hawn niċċita mill-artikolu 51 taħt il-kapitolu 6 tal-istess Kostituzzjoni li jgħid li:

“Għandu jkun hemm Parlament ta’ Malta li jkun magħmul mill-President u minn Kamra tad-Deputati.”

Għaldaqstant b’risposta għat-talba tal-Onor Jason Azzopardi, din is-Sedja qiegħda tiddeċiedi li l-kopertura tal-Proklama msemmija għandha tapplika għax-xhieda tas-Sur George Mario Farrugia quddiem il-Kumitat dwar il-Kontijiet Pubbliċi u li f’każ li jagħmel talba biex jiġi eżentat milli jirrispondi għal domanda li tista’ tinkriminah, il-protezzjoni tal-artikolu 19 tal-linji gwida hawn fuq imsemmija m’għandhomx ikunu applikabbli. Minkejja dan, xejn ma jzomm lil kull Membru tal-Kumitat Permanenti għall-Kontijiet Pubbliċi li, *ai termini* tal-artikolu 16 tal-linji gwida hawn fuq imsemmija, jirreferi tali talba għad-deċiżjoni tas-Sedja.